

Vastaus kuntalaisaloitteeseen, järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytysten varmistaminen sote-uudistuksen toimeenpanovaiheessa

KH 28.02.2022 § 26

1074/00.02.10.01/2021

Lisätiedot:

sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja Ulla Tikkanen, puh. 050 355 3246
sivistystoiminnan johtaja Mikael Flemmich, puh. 040 733 0264
hallintojohtaja Camilla Söderström, puh. 050 411 0205
kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupungille 30.11.2021 saapuneessa kuntalaisaloitteessa (**oheismateriaali**) esitetään, että vuoden 2022 aikana Kauniainen laatii yhdessä tulevan hyvinvointialueen kanssa tarkat toimintaperiaatteet järjestöjen sekä yhdistysten tukemisesta, joilla turvataan näille toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa, sekä määrittelee vastuutahot, joille kuuluu kunnassa jatkossa järjestöjen ja yhdistysten tukeminen mm toiminta-avustuksina.

Osallisuuden edistäminen ja järjestöjen toimintaedellytysten turvaamisen tärkeys on tunnustettu. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) annetun lain 7 §:ssä säädetään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä hyvinvointialueella seuraavasti:

”Lisäksi hyvinvointialueen on tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä yhteistyötä hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. **Sen on myös edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.** Hyvinvointialueen on neuvoteltava vähintään kerran vuodessa yhdessä alueensa kuntien sekä muiden edellä tässä momentissa mainittujen hyvinvointialueen alueella hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta.”

Hyvinvointialueista annetun lain (611/2021) 29 §:ssä on myös säädetty osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien yhteydessä, että aluevaltuuston on pidettävä huolta monipuolisista ja vaikuttavista osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksista ja menetelmistä. Osallistumista ja vaikuttamista voidaan edistää erityisesti: 6) tukemalla asukkaiden sekä järjestöjen ja muiden yhteisöjen oma-aloitteista asioiden suunnittelua ja valmistelua.

Lainsäädäntö siis jo velvoittaa huomioimaan järjestöjen ja yhdistysten toimintaedellytykset.

Kaupungin hallintosäännön (20 §) mukaan ”Toimialallaan valiokunta päättää toiminta-avustusten ja muiden avustusten myöntämisestä ja valvoo niiden käyttöä.” Käytännössä sivistystoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen toiminta-avustuksia haetaan vuosittain maaliskuussa. Hallintosäännön 13 §:n nojalla myös kaupunginjohtaja voi päättää yksittäisistä avustuksista kaupunginhallituksen erikseen vahvistaman enimmäismäärän puitteissa.

Sosiaali- ja terveystoimen avustusten myöntämisperusteina ovat olleet muun muassa seuraavat seikat: ”toiminta on kaupungin kannalta tärkeää, suunnitelmallista ja täydentää sosiaali- ja terveystoimen omaa toimintaa tai toimii ongelmien ennaltaehkäisemiseksi. Lisäksi on haluttu tukea paikallisia yhteisöjä tai pidetty tärkeänä sitä, että toiminta kohdistuu kaupungin asukkaisiin.”

Koska kaupungin organisaatio muuttuu oleellisesti 1.1.2023 alkaen, myös kaupungin hallintosääntöä päivitetään vastaamaan uutta tilannetta ja uusia tehtäviä. Päivitystyö on alkanut ja päivitetty hallintosääntö tuodaan valtuuston päätettäväksi loppuvuodesta 2022. Tässä yhteydessä tulee samalla arvioida, onko syytä määrätä avustusten myöntämisistä toisin kuin nyt.

Vastaavasti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella valmistellaan uutta hallintosääntöä. Valmistelu on vaiheistettu kolmeen vaiheeseen, jotka kaikki on tarkoitus käsitellä aluevaltuustossa tänä vuonna, ennen järjestämistä vastuun siirtymistä hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Hallintosäännön ensimmäinen käsittely on aluevaltuuston ensimmäisessä kokouksessa 7.3.2022. Hallintosäännön valmistelussa on keskusteltu myös avustuksista, ja hallintosääntöön on tarkoitus lisätä valtuudet avustusten myöntämiseen liittyen, mutta hyvinvointialueen hallintosäännön valmistelun ollessa edelleen kesken ei ole täyttä varmuutta siitä sisältyykö tämä jo tähän ensimmäiseen vaiheeseen. Todettakoon, että hallintosäännön pohjana on ollut mm. kuntaliiton laatiman hyvinvointialueen hallintosääntömalli, jossa aluehallitus antaisi ohjeita esim. avustuksista. Koska valmistelutyö on vielä kesken, on kuitenkin liian varhaista ottaa kantaa siihen, miten järjestöjen ja yhdistysten tukeminen esim. toiminta-avustuksina tapahtuu jatkossa hyvinvointialueen toimesta.

Hyvinvointialueen vuoden 2023 talousarvio perustuu kaupunkien ilmoittamiin tilinpäätös- ja talousarviolukuihin, jotka sisältävät myös sosiaali- ja terveystoimen myöntämät toiminta-avustukset. Näin ollen ko. sote-alan järjestöjen määrärahat tulevat sisältymään hyvinvointialueen talousarvioon.

Sosiaali- ja terveystoimen myöntämien avustusten lisäksi Kauniaisten kulttuuri- ja vapaa-aikavaliokunta myöntää vuosittain avustuksia Kauniaisissa kotipaikan omaavien tai Kauniaisissa vakituisesti toimivien yhdistysten ja yhteisöjen toiminnan tukemiseen. Avustuksia ja apurahoja myönnetään myös Kauniaisissa pysyvästi asuville yksityishenkilöille. Avustuksia myönnetään toimintaan, joka on Kauniaisten kaupungin arvojen mukaista, edistää strategisten tavoitteiden toteutumista sekä täydentää kaupungin omaa palvelutoimintaa. Avustusta voi hakea liikunta-, kulttuuri- tai nuorisotoimintaa varten. Sote-uudistus ei muuta sivistystoimen myöntämien avustusten prosessia.

Kaupunki ja hyvinvointialue huolehtivat jatkossa kuntalaisten ja yhteisten asiakkaitensa hyvinvoinnista yhteistyössä. Kauniaisten kaupungin ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen välille muodostuu monenlaisia yhdyspintoja. Konkreettisia yhdyspintatoimintoja on jo tunnistettu. Hyvinvointialue tulee antamaan tukea kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevaan työhön ja järjestökoordinaatioon, mutta rakenteet, ohjaus, seurantamenettelyt ja johtaminen selviävät valmistelutyön edetessä vuoden 2022 aikana.

Yhteenvedon voidaan todeta, että järjestöt ja yhdistykset on huomioitu hyvin sekä lainsäädännössä että valmistelussa, sekä hyvinvointialueella että kunnissa.

Järjestöyhteistyötä ja ylipäätään eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja toimijoiden roolia selvitetään parhaillaan.

Kuntalaisaloite koskee sote-uudistukseen liittyvää kunnan ja hyvinvointialueen työnjakoa ja järjestöille annetun tuen varmistamista myös tulevaisuudessa. Aloitteen ei ole katsottu kuuluvan minkään tietyn toimialan toimivaltaan, vaan koskevan ylipäätään kunnan järjestöavustuksia. Koska kaupungin hallintosäännön 17 §:n mukaan kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa, valvoo kaupungin etua eri viranomaisissa ja yhteisöissä, ja kehittää yhteistyötä kaupungin eri sidosryhmien kanssa, on katsottu tarkoituksenmukaisimmaksi viedä tämä kuntalaisaloite kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus merkitsee vastauksen kuntalaisaloitteeseen tiedokseen ja toteaa asian loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

Kuntalaisaloite

Jakelu:

Aloitteen tekijä